

**İNOVASYONUN KORUNMASI KAPSAMINDA İŞLETMELERİN
PATENT VE MARKALAŞMA KAPASİTELERİNİN ARTTIRILMASI:
MANİSA İÇİN MODEL ÖNERİSİ**

**MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI
YAYIN NO :0027**

MANİSA

2017

Bu Proje (TR33/16/DFD/0010) T.C. Zafer Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilmiştir.

ISBN:978-975-8628-52-0

“İnovasyonun Korunması Kapsamında İşletmelerin Patent ve Markalaşma Kapasitelerinin Artırılması: Manisa İçin Model Önerisi” başlıklı **TR33/16/DFD/0010** referans numaralı Proje, T.C. Zafer Kalkınma Ajansı'nın katkıları ile hazırlanmıştır. Projenin içeriğinden sadece T.C. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi ile Manisa Ticaret ve Sanayi Odası sorumludur ve bu içeriğin herhangi bir şekilde T.C. Zafer Kalkınma Ajansı'nın görüş ve tutumunu yansıttığı ileri sürülemez.

PROJE SAHİBİ
MANİSA TİCARET VE SANAYİ ODASI

PROJE KOORDİNATÖRÜ
H. Fatih ÖZSÜMER

ARAŞTIRMA EKİBİ
Doç. Dr. Rabia AKTAŞ (Proje Yürütücüsü)
Doç. Dr. Mahmut KARĞIN
Doç. Dr. Koray KAYALIDERE
Doç. Dr. Sibel KARĞIN
Doç. Dr. Gül KAYALIDERE
Yrd. Doç. Dr. Hakan ARACI
Yrd. Doç. Dr. Serkan CURA
Yrd. Doç. Dr. Burak ÖZDOĞAN

DANIŞMA KURULU
Prof. Dr. Ahmet Kemal ÇELEBİ
Prof. Dr. Mustafa MIYNAT
Prof. Dr. Hüseyin AKTAŞ
Doç. Dr. A. Ali ÇİPİLOĞLU
Öğr. Gör. Zeki DİRİL

YÖNETİCİ ÖZETİ

Manisa’da patent ve markalaşma kapasitesinin arttırılmasını amaçlayan bu proje, eğitimler, durum tespiti, analizler ve model önerisini içermektedir.

Proje kapsamında kamu ve özel sektörden seçilen 50 katılımcıya patent ve markalaşma süreci ile ilgili örgün eğitimler düzenlenmiştir. Projenin eğitim kısmının yaygınlaştırılması ve etkisinin arttırılması amacıyla örgün eğitimler uzaktan eğitim modülüne dönüştürülerek, Manisa Ticaret ve Sanayi Odası üyesi 500 işletme / katılımcının kullanımına sunulmuştur.

Projenin durum tespiti için yapılan araştırma ve analizler kısmında büyük ölçüde ikincil kaynaklardan elde edilen veriler kullanılmıştır. Manisa ilinin patent alma ve markalaşma kapasitesinin mevcut durumunun belirlenmesinde, çeşitli kamu kurumlarının (Türk Patent ve Marka Kurumu, TÜBİTAK, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, YÖK, MCBÜ, KOSGEB vb.) veri tabanlarından, bilgi kaynaklarından ve Zafer Kalkınma Ajansı tarafından önceki yıllarda hazırlanan raporlardan faydalanılmıştır.

İlk olarak mevcut durum analizi kapsamında aşağıdaki çalışmalar yapılmıştır:

- *Manisa ili inovasyon sisteminin üç vazgeçilmez aktörü – kamu kesimi, işletmeler ve üniversite – açısından mevcut durumu değerlendirilmiştir.* Bu değerlendirme sonucunda, kamu desteklerinden Manisa ilinin yeterince faydalandığı söylenemez. İşletmelerin inovasyon yapmaları önündeki en önemli engellerden birinin finansal yetersizlik olduğu düşünülürse, kamusal destek mekanizmalarının kullanımı önemli bir fırsattır. Proje kapsamında yapılan anketin sonuçlarına göre katılımcıların yarısı kamu destek programları ile ilgili bilgiye sahip olmadıklarını belirtmektedir. Bu nedenle, işletmelerin destek programları hakkında bilgilendirilmesi ve işletmelere profesyonel danışmanlık hizmeti sunulması ilin inovasyon kapasitesinin arttırılması açısından faydalı olacaktır. İnovasyon faaliyetlerinin gerçekleştiği en önemli yer, işletmelerdir. Manisa’daki işletmelerin inovasyon faaliyetlerine ilişkin ulaşılabilir bir veri tabanı ihtiyacı bulunmaktadır. İlin tek üniversitesi durumunda olan Manisa Celal Bayar Üniversitesinde, sanayi ile işbirliği mekanizmalarının oluşturulduğu görülmektedir. Üniversitenin sanayi ile daha güçlü işbirliği çabaları ve

işletmelerimizin oluşturulan mekanizmalara talip olması, ilin inovasyon kapasitesini yüksek seviyelere taşıyacaktır.

- *Manisa ilinin inovasyon sisteminin çıktılarının – patent, marka, faydalı model ve tasarım – 1995-2016 yılları arasındaki değişimi incelenmiştir.* Manisa ilinin patent, marka ve tasarım tescil performansı 1995 yılından sonra önemli ölçüde iyileşmiş, ancak özellikle 2010-2013 aralığında belirgin şekilde düşmüştür.
- *Manisa inovasyon göstergeleri TR33 Bölgesindeki diğer illerle karşılaştırılmıştır.* Patent, marka ve faydalı model verileri TR33 Bölgesindeki diğer illere göre daha iyi bir noktadadır. Ancak, karşılaştırıldığı illerin sayısı arttığında aynı değerlendirmeyi yapmak mümkün görünmemektedir.
- *Manisa inovasyon göstergeleri SEGE-2011 üçüncü kademe gelişmiş illerle karşılaştırılmıştır.* 2015 yılına kadar üçüncü kademe gelişmiş iller arasında yüz bin kişiye düşen tescilli patent sayısı açısından lider durumundayken, 2016 yılında liderliği kaybetmiştir. Marka tescili açısından da durum farklı değildir. Gruptaki 12 il arasında zaman zaman 10. sıraya kadar gerilediği görülmüştür. Manisa, tasarım tescillerinde bir ara 2.'liğe kadar yükseldiği grupta, 2016 yılı itibarıyla 6. sıraya kadar gerilemiştir. Faydalı model Manisa'nın göreceli olarak iyi olduğu bir alandır. Manisa sayı bazında bu iller arasında en yüksek tescilli faydalı modele sahip il konumundadır.
- *Manisa inovasyon göstergeleri SEGE-2011 ikinci kademe gelişmiş illerle karşılaştırılmıştır.* Bu grupta patent tescili sayısında 2014 yılına kadar lider konumunda olan Manisa, 2015 yılından itibaren hızla gerilemiştir. İlin marka tescil performansı patente göre çok daha zayıftır. Faydalı model ve tasarım açısından da durum Manisa'nın marka tescili alanındaki performansı ile benzerlik göstermektedir.
- *İller arası rekabetçilik endekslerinde (URAK, EDAM ve EGEV) Manisa ilinin durumu inovasyon alt endeksleri açısından belirlenmiştir.* Genellikle patent, marka, faydalı model ve tasarım tescillerinin değişken olarak kullanıldığı bu endekslerde Manisa'nın durumunun yıllar itibarıyla gerilediği görülmektedir. Manisa URAK'ın yenilikçilik alt endeksinde 4. sıradan 10. sıraya gerilemiştir. EDAM'ın yaratıcı sermaye endeksindeki düşüşü daha belirgindir. 2008'de 18. sırada iken 2014 yılında 38. sıraya düşmüştür. EGEV'in Ar-Ge alt endeksinde ise 10 il arasında 5. sırada yer almaktadır. Patent, marka, faydalı model ve tasarım alanında başvuru/tescil sayılarındaki azalma, rekabetçilik endekslerinde ve bu endekslerin inovasyonla ilişkili alt endekslerinde, ilin önemli ölçüde gerilemesine yol açmıştır.

Mevcut durum değerlendirmesinin ardından VZA ile ilin inovasyon faaliyetlerinin etkinliği ölçülmüştür. Analiz kapsamında oluşturulan birçok modelde Manisa etkinlik sınırının altında kalmıştır. Referans alması gereken illerle karşılaştırıldığında, eldeki mevcut girdi bileşimiyle daha fazla çıktı (patent, faydalı model ve tasarım) elde edebileceken, daha azını elde etmiştir. Analiz sonucu iki il – Kırklareli ve Bursa – Manisa ilinin etkin olabilmesi için örnek alabileceği iller olarak tespit edilmiştir.

Markalaşma sürecinin incelenmesi açısından Köfteci Ramiz iyi uygulama örneği olarak ele alınmıştır. Ulusal markalaşma sürecini başarıyla yöneten Köfteci Ramiz gibi işletmelerin Manisa’da bulunması ve sayılarının artması, diğer işletmelerin ilham almasına imkân verecektir.

Manisa ilinin patent ve markalaşma kapasitesinin arttırılmasında farkındalık yaratmak için verilen eğitimlere katılan işletme temsilcilerine çalıştıkları işletmelerin inovasyon faaliyetlerinin ve karşılaştıkları sorunların belirlenmesine ilişkin anket uygulanmıştır. Anket sonucunda elde edilen bulguları Manisa için genellemek mümkün değildir. Ancak, ildeki işletmelerin inovasyon faaliyetleri ile ilgili fikir verebilir. Anket sonuçlarına göre, son üç yılda işletmelerin %54’ü ürün inovasyonu, %23’ü süreç inovasyonu, %21 organizasyonel inovasyon, %26’sı pazarlama inovasyonu yapmıştır. İşletmelerin %21’inin tescilli patenti, %15’inin tescilli faydalı modeli, %21’inin tescilli markası ve %10’unun tescilli tasarımı bulunmaktadır. İşletmelerin %16’sı Ar-Ge faaliyetinde bulunmamakta ve %40’ı Ar-Ge harcaması yapmamaktadır. İşletmelerin sadece %12’sinin üniversite ile ortak çalışma yaptığı görülmektedir. Ar-Ge ve inovasyon faaliyetlerinin finans kaynaklarına bakıldığında sırasıyla en fazla özkaynaklar, kamu destekleri ve banka kredilerinin kullanıldığı anlaşılmaktadır. İşletmelerin yarısı Ar-Ge ve inovasyon destek programları ile ilgili bilgiye sahip olmadıklarını ya da nasıl başvurulacağını bilmediklerini belirtmiştir. İşletmelerin inovasyon faaliyetleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlarda ilk üç sırayı ekonomik riskler, maliyetler ve finansal sorunlar almaktadır.

Anket uygulamasıyla elde edilen sonuçlar, Manisa ilinin inovasyona ilişkin GZFT analizine yansımıştır. Manisa ilinin inovasyona ilişkin zayıf yanlarında ilk dört sırada markalaşma ve patentleşme ile ilgili eğitimlerin yeterli seviyede olmayışı, fikri haklara ilişkin eğitim programlarının yeteri kadar düzenlenmemesi, Üniversite – Sanayi İşbirliğinde yetersizlik ve işletmelerde Ar-Ge ve inovasyon faaliyetlerine düşük kaynak ayrılması yer almıştır. Altyapısı güçlü Organize Sanayi Bölgesinin varlığı, güçlü bir sanayi yapısının

varlığı, MCBÜ’de Teknoloji Transfer Ofisinin kurulması ve Manisa Celal Bayar Üniversitesi’nin varlığı, ilin güçlü yanları olarak ilk dört sırada yer almıştır. Dış çevre kaynaklı en önemli tehditler ilk yatırım maliyetlerin çok yüksek olması, markalaşma konusunda il bazında ortak vizyon oluşturma platformunun (koordinasyon merkezi) bulunmayışı ve ekonomik dalgalanmaların etkilerinin oluşturduğu olumsuzluklar olarak belirlenmiştir. Uluslararası pazarlara ulaşmayı sağlayabilecek liman ve havaalanına yakınlık (İzmir Limanı, Çandarlı Liman Projesi), önemli bir tarım bölgesi olması (kuru üzüm, zeytin gibi ürünlerde ülkede söz sahibi olması) nedeniyle markalaşma ve patent potansiyelinin yüksek olması ve ulusal düzeyde Ar-Ge ve inovasyona verilen önemin artması ise en önemli fırsatlar olarak tespit edilmiştir.

Mevcut durum değerlendirmesi ve analizler Manisa ilinin inovasyon kapasitesinin önündeki engelleri ortaya koymuş, bu engellerin ortadan kaldırılması için de öneriler geliştirilmiştir. Öneriler “Manisa İnovasyon Mavi Okyanusu Modeli” çerçevesinde yapılmıştır.

Manisa’nın patent ve markalaşma kapasitesini artırması için Mavi Okyanusunu yaratması gerekmektedir. Kim & Mauborgne (2005)’na göre işletmeler geleneksel üretim ve kızgın rekabet biçiminin olduğu alanlar (Kızıl Okyanus) yerine, inovasyon sayesinde rakiplerin ulaşamadığı ve rekabeti gereksiz kıldıkları, kendine ait sakin alanlarda faaliyet gösterme şansına sahip olabilirler (Mavi Okyanuslar).

Modelde inovasyon kapasitesinin artırılması için dört alan belirlenmiştir: *Yok Edilmesi Gerekenler, Azaltılması Gerekenler, Arttırılması Gerekenler ve Baştan Yaratılması Gerekenler*. Bu faktörler değerlendirme ve analiz sonuçlarına göre oluşturulmuştur.

Yok Edilmesi Gerekenler: İlimizin bu alanda başarılı sonuçlar elde edebilmesi için aşağıdaki unsurların yok edilmesi gerekmektedir. Bu unsurların başında ülke genelinde sorun olan *Hedefine Ulaşamayan Kamu Destekleri, Desteklerin Çeşitliliği ve Karmaşıklığı*, Manisa özelinde ise kurumlar arası *Dayanışmayı Engelleyen Faktörler* gelmektedir.

Azaltılması Gerekenler: Bu faktörler ise *Patent ve Markalaşma Sürecinin Kısaltılması, Kamu Desteklerindeki Bürokrasi, Yan Sanayi Fikri* olarak sıralanmıştır. Bu faktörlerin tamamen ortadan kaldırılması mümkün olmadığından minimize edilmesi olanağı bulunmaktadır.

Yükseltilmesi Gerekenler: İlin patent ve markalaşma kapasitesini arttırmak için geliştirilmesi ve ön plana çıkarılması gereken unsurlardır. Yapılan değerlendirmede aşağıdaki unsurların düzeyinin yükseltilmesi gerekmektedir: *Küçük İşletmeleri Büyütmek, Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerini Arttırmak, Modern İşletmeciliği Yaygınlaştırmak, Fikri ve Sınai Haklar Farkındalık Düzeyi, Entelektüel Sermaye ve Ücret Politikası, Üniversite – Sanayi İşbirliği Düzeyi, Endüstri 4.0 İçerikli Üretimin Desteklenmesi.*

Baştan Yaratılması Gerekenler: Bu unsurlar diğer unsurlarda olduğu gibi ulusal ve yerel düzeyde olmaktadır. *İnovasyon Koordinasyon Merkezi, Fikri ve Sınai Haklar Merkezi, İnovasyon Çemberleri, Üniversite – Sanayi İşbirliği Merkezleri, Üniversitelerde İnovasyon, Patent ve Markalaşma Programları, Tek Destek Programı.*

Söz konusu modelin uygulamaya konulması ile inovatif faaliyetlerin hızlanması, ticarileşmesi ve korunması daha hızlı bir şekilde gerçekleşecektir.

**İNOVASYONUN KORUNMASI KAPSAMINDA İŞLETMELERİN PATENT VE
MARKALAŞMA KAPASİTELERİNİN ARTTIRILMASI:
MANİSA İÇİN MODEL ÖNERİSİ**

YÖNETİCİ ÖZETİ	v
İÇİNDEKİLER	xi
TABLolar LİSTESİ	xvi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xviii
GRAFİKLER LİSTESİ	xix
RESİMLER LİSTESİ	xix

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
--------------------	----------

BİRİNCİ BÖLÜM

1. İNOVASYON KAVRAMI VE STRATEJİK İNOVASYON YÖNETİMİ	5
1.1. İnovasyon Kavramı	7
1.2. İşletmelerde İnovasyon Türleri	8
1.2.1. Ürün İnovasyonu	8
1.2.2. Üretim Süreci İnovasyonu	8
1.2.3. Pazarlama İnovasyonu	8
1.2.4. Organizasyon İnovasyonu	9
1.3. Stratejik İnovasyon Süreci	9
1.4. İnovasyon İlkeleri	12
1.5. Sürdürülebilir İnovasyon Yönetimi	14
1.6. Sürdürülebilir İnovasyonun İşletmeler için Önemi	15
1.7. Bölgesel Kalkınmada Sürdürülebilir İnovasyonun Önemi	16
1.8. İnovasyonun Korunması Kapsamında Fikri ve Sınai Haklar	18

İKİNCİ BÖLÜM

2. PATENT KAVRAMI VE PATENTLEŞME SÜRECİ	21
2.1. Buluş ve Patent Kavramı	21
2.1.1. Patent Türleri	24
2.1.2. Dünyada Patent Aktivitesi ve Türkiye'nin Konumu	27
2.1.2.1. Dünyada Patent Aktivitesi	28
2.1.2.2. Türkiye'nin Patent Aktivitesi	31
2.1.3. Patentleşmede İller Arası Rekabet ve Manisa'nın Konumu	33
2.1.4. Ulusal ve Uluslararası Boyutuyla Patent Alma Süreci	35

2.2. Patente Alternatif Yöntem Olarak Faydalı Model	39
2.2.1. Faydalı Model Kavramı	39
2.2.2. Dünyada Faydalı Model Aktivitesi ve Türkiye'nin Konumu	40
2.2.2.1. Dünyada Faydalı Model Aktivitesi	41
2.2.2.2. Türkiye'nin Faydalı Model Aktivitesi	41
2.2.3. Faydalı Model Başvurularında İller Arası Rekabet ve Manisa'nın Konumu	43
2.3. Endüstriyel Tasarım	45
2.3.1. Endüstriyel Tasarım Kavramı	45
2.3.2. Dünyada Endüstriyel Tasarım Aktivitesi ve Türkiye'nin Konumu	48
2.3.2.1. Dünyada Endüstriyel Tasarım Aktivitesi	49
2.3.2.2. Türkiye'nin Endüstriyel Tasarım Aktivitesi	49
2.3.3. Endüstriyel Tasarımda İller Arası Rekabet ve Manisa'nın Konumu...	51
2.4. Patent – Faydalı Model – Tasarım Mevzuatında Yapılan Son Düzenlemeler.	53
2.5. İşletmeler Açısından Patentleşmenin Önemi	56
2.6. Bölgesel Kalkınma Açısından Patentleşmenin Önemi	58

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. MARKA KAVRAMI VE MARKALAŞMA SÜRECİ	61
3.1. Marka Kavramı	61
3.1.1. Marka ile İlgili Kavramlar	61
3.1.1.1. Marka Farkındalığı	61
3.1.1.2. Marka Çağrışımları	62
3.1.1.3. Markaya Yönelik Tutum	62
3.1.1.4. Marka Sadakati	63
3.1.1.5. Marka İmajı	63
3.1.1.6. Marka Kişiliği	64
3.2. Türkiye'de ve Dünya'da Marka	65
3.3. Marka Türleri	68
3.4. İşletmeler Açısından Markanın Değerlendirilmesi	69
3.4.1. Marka Değeri	69
3.4.2. Marka Değerinin Hesaplanması Yöntemleri	70
3.4.2.1. Finansal Temelli Marka Değeri Belirleme Yaklaşımları	70
3.4.2.1.1. Maliyete Dayalı Marka Değerleme	70
3.4.2.1.2. Piyasa Değerine Dayalı Marka Değerleme	70
3.4.2.1.3. Gelire Dayalı Marka Değerleme	71
3.4.2.2. Tüketici Temelli Marka Değeri Belirleme Yaklaşımları	71
3.5. Markalaşma Süreci	72
3.5.1. Markalaşmanın İşletmeler İçin Önemi	73
3.5.2. Markalaşmanın Tüketiciler İçin Önemi	73
3.5.3. Markalaşmanın Bölgesel Kalkınma Açısından Önemi	74
3.5.4. Markalaşmada Yasal Süreçler	75
3.5.4.1. Türkiye'de Marka Tescil Süreci	77

3.5.4.2. Markanın Uluslararası Tescil Süreci	78
3.5.4.3. Turquality Destek Programı	79
3.6. Stratejik Marka Yönetimi	80
3.6.1. Stratejik Marka Konumlandırması	80
3.6.2. Marka Planlaması ve Entegre Marka İletişimi	81
3.6.2.1. Marka İletişim Kanalının Planlanması	81
3.6.2.1.1. Hedef Kitlenin Belirlenmesi	82
3.6.2.1.2. Mesajın Oluşturulması	82
3.6.2.1.3. İletişim Aracının Seçimi	82
3.6.2.1.4. Mesajın Kaynağı – Marka Elçisi Seçimi	83
3.6.2.1.5. Geribildirim	83
3.6.2.2. Marka Bütçeleme Yöntemleri	84
3.6.2.2.1. Ayrabildiği Kadar Bütçe Yöntemi	84
3.6.2.2.2. Satışların Yüzdesi Yöntemi	84
3.6.2.2.3. Rekabetçi Eşitlik Yöntemi	84
3.6.2.2.4. Keyfi Bütçeleme Yöntemi	85
3.7. Markalaşma ve İnovasyon	85

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. MANİSA İLİNİN İNOVASYON SİSTEMİNİN MEVCUT DURUMU VE İNOVASYON KAPASİTESİNİN ARTTIRIMASINA YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ	87
4.1. Manisa İlinin İnovasyon Sisteminin Mevcut Durumu – İnovasyon Sisteminin Girdileri	87
4.1.1. Ar-Ge ve İnovasyon Desteklerinden Faydalanma Durumu	87
4.1.1.1. TÜBİTAK (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu) Destekleri	88
4.1.1.2. KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme Dairesi Başkanlığı) Destekleri	91
4.1.1.3. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Destekleri	92
4.1.1.4. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı Destekleri	96
4.1.2. Manisa İlinin Endüstri Yapısı	97
4.1.3. Manisa Celal Bayar Üniversitesi	99
4.2. Manisa İlinin İnovasyon Göstergelerinin Mevcut Durumu – İnovasyon Sisteminin Çıktıları.....	104
4.2.1. Manisa İlinin İnovasyon Göstergelerinin 1995 – 2016 Yılları Arasındaki Gelişimi	104
4.2.2. Manisa İlinin İnovasyon Göstergelerinin TR33 Bölgesindeki Diğer İller ile Karşılaştırılması	111
4.2.3. Manisa İlinin İnovasyon Göstergelerinin SEGE-2011 Üçüncü Kademe Gelişmiş İller ile Karşılaştırılması (1995 – 2016)	115
4.2.4. Manisa İlinin İnovasyon Göstergelerinin SEGE-2011 İkinci Kademe Gelişmiş İller ile Karşılaştırılması	123
4.2.5. Manisa İlinin İnovasyon Göstergeleri Açısından İller Arası Rekabetçilik Endekslerindeki Yeri	129

4.2.5.1. Manisa İlinin URAK İller Arası Rekabetçilik Endekslerindeki Yeri	129
4.2.5.2. Manisa İlinin EDAM – Türkiye İçin Rekabet Endeksindeki Yeri	132
4.2.5.3. Manisa İlinin EGEV – İller Arası Rekabet Endeksindeki Yeri ..	135
4.3. Manisa İlinin İnovasyon Faaliyetlerinin Etkinliğinin Veri Zarflama Analizi ile Ölçümü	137
4.3.1. Araştırmanın Amacı	137
4.3.2. Araştırmanın Yöntemi	137
4.3.2.1. Teknik Etkinlik	138
4.3.2.2. Girdiye ve Çıktıya Yönelik Etkinlik Ölçümü	139
4.3.2.3. Veri Zarflama Analizi	140
4.3.3. Araştırmanın Kapsamı ve Kullanılan Veriler	142
4.3.4. Araştırmanın Modelleri	145
4.3.4.1. Birinci Grup VZA Modelleri	145
4.3.4.2. İkinci ve Üçüncü Grup VZA Modelleri	146
4.3.4.3. Dördüncü Grup VZA Modelleri	149
4.3.5. Veri Zarflama Analizi Sonuçları	151
4.3.5.1. Ar-Ge Merkezi Olan İllerin İnovasyon Faaliyetleri Açısından Etkinliğinin Ölçümü	151
4.3.5.2. Üç Çıktı Değişkeninden (Patent, Faydalı Model ve Endüstriyel Tasarım) En Az Birine İlişkin Verisi Bulunan İllerin İnovasyon Faaliyetleri Açısından Etkinliğinin Ölçümü	152
4.3.5.3. SEGE-2011'e Göre Birinci, İkinci ve Üçüncü Kademe Gelişmiş İllerin İnovasyon Faaliyetleri Açısından Etkinliğinin Ölçümü	154
4.3.5.4. SEGE-2011'e Göre Birinci, İkinci ve Üçüncü Kademe Gelişmiş İller ve TGB'si Bulunan İllerin İnovasyon Faaliyetleri Açısından Etkinliğinin Ölçümü	155
4.3.5.5. SEGE-2011 Birinci ve İkinci Kademe İller ile Manisa İlinin İnovasyon Faaliyetlerinin Etkinliğinin Ölçümü	158
4.4. Ulusal Marka Oluşturmada İyi Örnek Uygulaması: Köfteci Ramiz Vak'a Analizi	159
4.4.1. Köfteci Ramiz'in Tarihi	159
4.4.2. Marka Farkındalığı ve Çağrışımları Bakımından Köfteci Ramiz	160
4.4.3. Marka İmajı, Kişiliği ve Konumlandırma Stratejileri Bakımından Köfteci Ramiz	161
4.4.4. Yasal Markalaşma Süreci ve Altyapı Hazırlıkları Bakımından Köfteci Ramiz	161
4.4.5. Markalaşmanın Büyüme Sürecine Katkısı Bakımından Köfteci Ramiz	163
4.4.6. Marka İletişim Stratejileri Bakımından Köfteci Ramiz	164
4.4.7. Bölgesel Kalkınma Açısından Markalaşmanın Katkısı ve Köfteci Ramiz	165
4.5. Manisa İlinin Patent Alma ve Markalaşma Kapasitesinin Arttırılmasına Yönelik Verilen Eğitimler ve Katılımcılara Yönelik Bir Anket Uygulaması	167
4.5.1. Manisa İlinin Patent Alma ve Markalaşma Kapasitesinin Arttırılmasına Yönelik Verilen Eğitimler	167

4.5.2. Manisa İlinin Patent Alma ve Markalaşma Kapasitesinin Arttırılmasına Yönelik Olarak Düzenlenen Eğitimlere Katılanlara Uygulanan Anket	168
4.6. Manisa İlinin İnovasyon Kapasitesine İlişkin Güçlü Yönler-Zayıf Yönler-Fırsatlar-Tehditler (GZFT) Analizi	183
4.7. Manisa İlinin İnovasyon Kapasitesinin Arttırılmasına Yönelik Bir Model Önerisi	187
4.7.1. Mavi Okyanus Modeli	187
4.7.2. Manisa İnovasyon Mavi Okyanus Modeli	189
SONUÇ	195
KAYNAKÇA	207

TABLolar LİSTESİ

Tablo 2.1.	Dünyada Patent Başvuruları (2014)	29
Tablo 2.2.	Avrupa Birliği Ülkelerinin (EU-28) Patent Başvuru Sayılarının Gelişimi (2015)	30
Tablo 2.3.	Patent Başvurularının Yıllara Göre Gelişimi (1995 – 2016)	32
Tablo 2.4.	Patent Tescillerinin Yıllara Göre Dağılımı (1995 – 2016)	33
Tablo 2.5.	Patent Başvurusunda Bulunan İllerin Başvuru Sayılarına Göre Sıralaması (İlk 20 İl)	34
Tablo 2.6.	Manisa İlinin Patent Başvuru ve Tescillerinde İller Arası Konumu (2006 – 2016)	35
Tablo 2.7.	Patent ve Faydalı Model Arasındaki Farklar	40
Tablo 2.8.	Faydalı Model Başvurularında Dünyadaki Gelişim (2015)	41
Tablo 2.9.	Türkiye’de Faydalı Model Başvuru Sayılarındaki Gelişim (1995 – 2016)	42
Tablo 2.10.	Türkiye’de Faydalı Model Tescil Sayılarındaki Gelişim (1995 – 2016)	43
Tablo 2.11.	Faydalı Model Başvurusunda Bulunan İllerin Başvuru Sayılarına Göre Sıralaması (İlk 20 İl)	44
Tablo 2.12.	Manisa İlinin Faydalı Model Başvuru ve Tescillerinde İller Arası Konumu (2006 – 2016)	45
Tablo 2.13.	Endüstriyel Tasarım Başvurularında Dünyadaki Gelişim (2015)	49
Tablo 2.14.	Tasarım Başvuru Sayılarındaki Gelişim (1995 – 2016)	50
Tablo 2.15.	Tasarım Tescil Sayılarındaki Gelişim (1995 – 2016)	51
Tablo 2.16.	Tasarım Başvurusunda Bulunan İllerin Başvuru Sayılarına Göre Sıralaması (İlk 20 İl)	52
Tablo 2.17.	Manisa İlinin Tasarım Başvuru ve Tescillerinde İller Arası Konumu (2006 – 2016)	53
Tablo 2.18.	Bölgesel ve Ulusal Rekabet Gücünü Belirleyen Faktörler	60
Tablo 3.1.	Türkiye’nin En Değerli 10 Markası	65
Tablo 3.2.	Dünya’nın En Değerli 10 Markası	65
Tablo 3.3.	En Çok Marka Başvurusu Yapan İlk 10 Ülke (2016)	66
Tablo 3.4.	Başvuran Türüne Göre Türkiye’de Marka Başvuru Sayıları	67
Tablo 3.5.	Başvuran Türüne Göre Türkiye’de Marka Tescil Sayıları	68
Tablo 3.6.	Turquality Destek Programı Kapsamında Sağlanan Destekler	79
Tablo 4.1.	İller Bazında Genel (ARDEB) Akademik Destek İstatistikleri (2006 – 2015 Toplam Değerler)	89
Tablo 4.2.	TEYDEB Proje Başvurularının İllere Göre Dağılımı (1995 – 2012 Toplam)	90
Tablo 4.3.	TEYDEB Kapsamında Firmalara Verilen Hibe Destek Tutarlarının İllere Göre Dağılımı (1995 – 2012 Toplam)	91
Tablo 4.4.	Ar-Ge Merkezi Bulunan İller Sıralaması (İlk On İl)	95
Tablo 4.5.	Manisa İlindeki Ar-Ge Merkezleri	95
Tablo 4.6.	Manisa İlinin Dış Ticaret Verileri (2011 – 2015)	98
Tablo 4.7.	MOSB Firmalarının Sektörel Dağılımı	99

Tablo 4.8.	MCBÜ DEFAM Laboratuvarları	101
Tablo 4.9.	MCBÜ Uygulama ve Araştırma Merkezleri	102
Tablo 4.10.	Manisa İlinin Patent, Marka, Faydalı Model ve Endüstriyel Tasarım Sayıları (1995 – 2016)	104
Tablo 4.11.	Manisa İlinin Patent Başvuru ve Tescillerinde İller Arasındaki Konumu (2006 – 2016)	106
Tablo 4.12.	Manisa İlinin Marka Başvuru ve Tescillerinde İller Arası Konumu (2006 – 2016)	107
Tablo 4.13.	Manisa İlinin Faydalı Model Başvuru ve Tescillerinde İller Arası Konumu (2006 – 2016)	109
Tablo 4.14.	Manisa İlinin Tasarım Başvuru ve Tescillerinde İller Arası Konumu (2006 – 2016)	110
Tablo 4.15.	SEGE-2011 Rekabetçi ve Yenilikçi Kapasite Göstergeleri	114
Tablo 4.16.	Üçüncü Kademe Gelişmiş İller	115
Tablo 4.17.	SEGE-2011 Gelişmişlik Sıralaması	116
Tablo 4.18.	SEGE İlk Üç Kademedeki İllerin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (2013) Değerleri	125
Tablo 4.19.	URAK Rekabet Endeksinde Manisa	129
Tablo 4.20.	Yıllar İtibariyle URAK Rekabet Endeksi Sıralaması (2009 – 2014 SEGE İlk Üç Kademe İlleri İçin)	130
Tablo 4.21.	EDAM Rekabet Endeksi	132
Tablo 4.22.	EDAM Rekabetçilik Endeksinin Alt Bileşenleri Açısından Manisa İli Gelişimi	133
Tablo 4.23.	Alt Endeksler ve Etki Puanları	134
Tablo 4.24.	İller Bazında EGEV ve Ar-Ge Alt Endeksi Verileri	135
Tablo 4.25.	VZA Modellerinde Kullanılan Değişkenler	144
Tablo 4.26.	Birinci Grup VZA Modellerinde Kullanılan Veri Seti	145
Tablo 4.27.	İkinci ve Üçüncü Grup VZA Modellerinde Kullanılan Veri Seti	146
Tablo 4.28.	Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Performans Endeksi (2015)	147
Tablo 4.29.	Analize Dahil Edilen İllerdeki TGB'lerin Performans Puanları	148
Tablo 4.30.	Dördüncü Grup VZA Modellerinde Kullanılan Veri Seti	149
Tablo 4.31.	Birinci Grup VZA Modellerinin Bulguları	151
Tablo 4.32.	İkinci Grup VZA Modellerinin Bulguları	152
Tablo 4.33.	Üçüncü Grup VZA Modellerinin Bulguları	153
Tablo 4.34.	Dördüncü Grup VZA Modellerinin Bulguları	155
Tablo 4.35.	Beşinci Grup VZA Modellerinin Bulguları	157
Tablo 4.36.	Manisa İlinin İnovasyona İlişkin GZFT Analizi	184
Tablo 4.37.	Patent ve Markalaşma Kapasitesinin Arttırılması için “Manisa İnovasyon Mavi Okyanus Modeli”: Yok Et – Azalt – Yükselt – Yarat Tablosu	189

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 4.1.	Manisa İlinin Patent Başvuru ve Tescil Sayıları (1995 – 2016).....	105
Grafik 4.2.	Manisa İlinin Marka Başvuru ve Tescil Sayıları (1995 – 2016)	106
Grafik 4.3.	Manisa İlinin Faydalı Model Başvuru ve Tescil Sayıları (1995 – 2016)	108
Grafik 4.4.	Manisa İlinin Endüstriyel Tasarım Başvuru ve Tescil Sayıları (1995 – 2016)	109
Grafik 4.5.	TR33 Bölgesindeki İllerin Patent Tescil Sayıları (1995 – 2016)	110
Grafik 4.6.	TR33 Bölgesindeki İllerin Marka Tescil Sayıları (1995 – 2016)	111
Grafik 4.7.	TR33 Bölgesindeki İllerin Faydalı Model Tescil Sayıları (1995 – 2016)	112
Grafik 4.8.	TR33 Bölgesindeki İllerin Endüstriyel Tasarım Sayıları (1995 – 2016)	113
Grafik 4.9.	SEGE-2011 Üçüncü Kademe Gelişmiş İllerin (Yüz Bin Kişiyeye Düşen) Patent Sayıları (2007 – 2016)	117
Grafik 4.10.	SEGE-2011 Üçüncü Kademe Gelişmiş İllerin (Yüz Bin Kişiyeye Düşen) Marka Sayıları (2007 – 2016)	118
Grafik 4.11.	SEGE-2011 Üçüncü Kademe Gelişmiş İllerin (Yüz Bin Kişiyeye Düşen) Faydalı Model Sayıları (2007 – 2016)	120
Grafik 4.12.	SEGE-2011 Üçüncü Kademe Gelişmiş İllerin (Yüz Bin Kişiyeye Düşen) Endüstriyel Tasarım Sayısı (2007 – 2016)	121
Grafik 4.13.	SEGE-2011 İkinci Kademe Gelişmiş İller ile Manisa'nın Patent Tescil Sayıları (2007 – 2016)	123
Grafik 4.14.	SEGE-2011 İkinci Kademe Gelişmiş İller ile Manisa'nın Marka Tescil Sayıları (2007 – 2016)	124
Grafik 4.15.	SEGE-2011 İkinci Kademe Gelişmiş İller ile Manisa'nın Faydalı Model Tescil Sayıları (2007 – 2016)	126
Grafik 4.16.	SEGE-2011 İkinci Kademe Gelişmiş İller ile Manisa'nın Endüstriyel Tasarım Tescil Sayıları (2007 – 2016)	127
Grafik 4.17.	EGEV Rekabet Endeksi ve Ar-Ge Alt Endeksi İller Sıralaması	135
Grafik 4.18.	Teknik ve Tahsis Etkinliği	137
Grafik 4.19.	Anketi Cevaplayanların İşletme İçindeki Pozisyonu	168
Grafik 4.20.	İşletmelerin Faaliyet Alanı	168
Grafik 4.21.	Üretim İşletmelerinin Faaliyette Bulunduğu Sektörler	169
Grafik 4.22.	İşletmelerin Hukuki Yapısı	169
Grafik 4.23.	İşletmelerin Yaşı	170
Grafik 4.24.	Çalışan Sayısı	170
Grafik 4.25.	İşletmelerin Pazarları	171
Grafik 4.26.	Ürün İnovasyonu Yapan – Yapmayan İşletmeler	171
Grafik 4.27.	Süreç İnovasyonu Yapan – Yapmayan İşletmeler	172
Grafik 4.28.	Organizasyonel İnovasyon Yapan – Yapmayan İşletmeler	172
Grafik 4.29.	Pazarlama İnovasyonu Yapan – Yapmayan İşletmeler	173
Grafik 4.30.	Patent Başvurusu Yapan – Yapmayan İşletmeler	173
Grafik 4.31.	Tescilli Patentli Olan – Olmayan İşletmeler	174
Grafik 4.32.	Faydalı Model Başvurusu Yapan – Yapmayan İşletmeler	174

Grafik 4.33.	Tescilli Faydalı Modeli Olan – Olmayan İşletmeler	175
Grafik 4.34.	Marka Başvurusu Yapan – Yapmayan İşletmeler	175
Grafik 4.35.	Tescilli Markası Olan – Olmayan İşletmeler	176
Grafik 4.36.	Tasarım Başvurusu Yapan – Yapmayan İşletmeler	176
Grafik 4.37.	Tescilli Tasarımı Olan – Olmayan İşletmeler	177
Grafik 4.38.	Tescilli Uluslararası Patenti Olan – Olmayan İşletmeler	177
Grafik 4.39.	İşletmelerdeki Ar-Ge Faaliyetleri	178
Grafik 4.40.	İşletmelerin Ar-Ge ve İnovasyon Harcamaları	178
Grafik 4.41.	Ar-Ge ve İnovasyon Faaliyetlerinde Üniversite ile Faaliyetlerin Durumu	179
Grafik 4.42.	İşletmelerin Sektördeki Yenilik ve Gelişmeleri Takip Etme Şekilleri	179
Grafik 4.43.	İşletmelerdeki Ar-Ge ve İnovasyonun Finans Kaynakları	180
Grafik 4.44.	İşletmelerin Ar-Ge ve İnovasyon Desteklerinden Faydalanma Durumu	181
Grafik 4.45.	İşletmelerin İnovasyon Faaliyetleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar.	181

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1.	Patentin Ortaya Çıkış Süreci	22
Şekil 2.2.	Ulusal Patent Belgesi Alma Aşamaları	36
Şekil 2.3.	Uluslararası Patent Belgesi Alma Süreci (PCT)	38
Şekil 2.4.	Ar-Ge ve İnovasyonun Ulusal Kalkınmadaki Önemi	59
Şekil 3.1.	Marka Kişiliği Çerçevesi	64
Şekil 3.2.	Keller Marka Değer Modeli	72
Şekil 3.3.	Marka Tescil Süreci	78
Şekil 4.1.	GZFT Analizi Genel Yapısı	182

RESİMLER LİSTESİ

Resim 4.1.	Köfteci Ramiz'in Kuruluş Yılları	158
Resim 4.2.	Ramiz Markasının Çeşitli Tescilleri	162
Resim 4.3.	Kavak Yelleri Dizisi Köfteci Ramiz Temalı Restoran	164
Resim 4.4.	Köfteci Ramiz – Akhisar Vurgulu Logo	165
Resim 4.5.	Proje Kapsamında Verilen Patent ve Markalaşma Eğitimi	166